

по предупреждению и преодолению коммуникативных неудач на разных уровнях владения языком.

Литература

1. Азимов Э.Г. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков)/ Э.Г. Азимов, А.Н. Щукин. – СПб: Златоуст, 1999. – 472 с.
2. Городецкий Б.Ю. К типологии коммуникативных задач// Диалоговое взаимодействие и представление знаний/ Б.Ю. Городецкий, И.М. Кобозева, И.Г. Сабурова. – Новосибирск, 1985. – С. 64 – 78.
3. Кононенко Б.И. Большой толковый словарь по культурологии/ Б.И. Кононенко. – М., 2003.
4. Садохин А.П. Межкультурная коммуникация/ А.П. Садохин. – М., 2006.
5. Стефаненко Т.Г. Этнопсихология/ Т.Г. Стефаненко. – М., 2000.

ШЛЯХИ НАПОВНЕННЯ СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ

Даниленко Л. В.

Запорізький державний медичний університет

Навчання українською мовою іноземних студентів усе впевненіше впроваджується у вищих навчальних закладах України. Методика відповідної діяльності потребує нових підходів, пов'язаних із процесом пізнання, осмислення, відчуття, дії. Важливо дати іноземному студенту поняття про процес мовлення, особливості спілкування, фонетичні і графічні норми української мови.

Увага науковців, зокрема В. Винник, Ю. Турченко, Н. Станкевич, А. Чернової та ін., зосереджена на різних аспектах методики

викладання української мови як іноземної. Ґрунтовними є дослідження Б. Сокола. Він розглядає кілька методів викладання української мови як іноземної, а саме: граматично-перекладний, усвідомлено-зіставний, аудолінгвальний, аудіовізуальний комунікативний [2: 14-15]. У своїй роботі ми беремо до уваги деякі принципи цих методів, зокрема, принцип глобальності, активної комунікації, ситуативно-тематичний принцип.

Мета дослідження – проаналізувати основні підходи до збагачення українського словника іноземних студентів першого року навчання. Відповідно до мети передбачено виконання таких завдань: 1) визначити методи і принципи наповнення українського словникового запасу іноземцями; 2) розглянути різні форми роботи з вивчення українських слів.

Українська мова наповнена найрізноманітнішим лексичними структурами (синонімами, омонімами, багатозначними словами, словами з переносним значенням), словотвірними можливостями, варіативністю синтаксичних моделей тощо. Людині з іншої країни, яка за ментальністю, побутом, етикетом суттєво відрізняється від українця, важко пояснити, наприклад, вживання словотвірних форм «матуся», «матусенька»; «сонечко»; «нічка», «земелька», «рученька», «ручище» тощо. Звичайно ж, іноземному студентові неможливо вповні осягнути специфіку мови та й не потрібно це. Однак деякі із засобів функціонування української мови можуть допомогти у розумінні значення якомога більшої кількості слів та використанні їх у мовленні.

У навчанні іноземців поширені граматико-перекладний і усвідомлено-зіставний принципи, поєднання яких дозволяє використовувати ефективні методи, цікаві і доступні для студентів.

Варто вивчати слова в системі, із зосередженням уваги на їхній спорідненості та на словотвірних явищах. Пояснення особливостей механізму творення похідних слів допоможе студентам осмислити суть збагачення нашої мови.

При ознайомленні з новими словами можна запропонувати певний ряд спільнокоренових лексем – лікар, лікарня; книга – книгарня; слово – словник, друг – дружина. Використовуючи слово «хвилина», варто провести аналогію між лексемами «хвиля» і «хвилюватися». У студентів, як правило, така робота викликає жвавий інтерес, розвиває їхнє асоціативне мислення, розуміння специфічних рис української мови, що важливо в подальшому вивченні граматичних норм і в збагаченні словникового запасу. Вивчивши слово «рука», студенти зрозуміють походження слів «ручка» «підручник», «рушник», «рукав», «праворуч». Під час такої роботи не варто акцентувати увагу на лінгвістичних процесах. Тут важливо дати поняття про природу творення слів. «Навчати потрібно мови, а не правил про мову», – застерігає Б. Сокіл [2, 15].

На основі усвідомлено-практичного методу забезпечується дієвість структурно-тематичного принципу організації мовного матеріалу. Слова краще запам'ятовувати при групуванні їх за тематикою, блоками: прогулянка містом; відвідування кафе або буфету; навчання в аудиторії; відпочинок у кімнаті тощо. На початковому етапі навчання студенти легко структурують такі моделі. Ситуативно-тематичний принцип дозволяє використання інтерактивних форм роботи: створення мовленнєвої ситуації з розігруванням діалогів; виготовлення тематичного плакату з використанням ілюстрацій; створення карток (ілюстрація + слово).

Слід пам'ятати, що візуальний та аудіовізуальний методи досить ефективні та цікаві для студентів.

Звучання і написання деяких слів запам'ятовуються за допомогою використання методу «навпаки» – читання зліва направо і справа наліво. Наприклад: зараз, тут, рис, сир. Важливо йти за принципом концентричного розміщення мовного матеріалу. Процес запам'ятовування посилюється процесом тренування. Ефективний метод моделювання – складання слів із літер, записаних на стікерах, непослідовно розміщених на дошці чи фліпчарті; складання ряду слів із набору літер тощо. Доцільно застосовувати і традиційний метод редагування – вставляння пропущених букв чи слів у тексті.

Полегшує вивчення лексики української мови активне функціонування запозичених слів (банк, буфет, граматики, номер, фото, центр, декан, музей, музика, фраза, університет), уживання лексем, спільних для індоевропейських мов (мама, сонце, син, дочка, цукор, день, молоко, сіль). Звертаємо увагу на природне існування цих слів в українській мові за рахунок словотвірних процесів. Наприклад: група – групова робота; сонце – сонячний день; цукор – цукерка, син – синочок.

У системі вивчення української мови іноземцями важливим є прийом несвідомого навчання – читання художніх текстів і періодичних видань, перегляд кінофільмів, акцентування уваги на зовнішній рекламі, вказівниках, оголошеннях. Доцільно використовувати пісенну творчість, адже «впровадження пісенної практики як національно-культурного компонента сприяє формуванню в іноземних студентів фонетичних, лексичних, граматичних навичок, допомагає їм опанувати мовний матеріал, набути позамовних фонових знань» [1: 64]. Шлях до формування мовленнєвих навиків іноземців

(розуміння слів, шліфування фонетичних норм тощо) через музику, спів, дуже важливий на всіх етапах опанування мовним багатством.

Тож у вирішенні проблеми поповнення словникового запасу української мови студентами першого року навчання доцільно поєднувати граматико-перекладний та усвідомлено-зіставний принципи, зокрема пояснювати особливості творення українських слів, виховувати інтерес до розуміння природи збагачення українського словника. Структурно-тематичний і ситуативно-тематичний принципи допоможуть систематизувати процес вивчення нових слів. Важливо використовувати активні форми роботи з іноземними студентами, у навчальних цілях знайомити їх з художньою літературою, матеріалами засобів масової інформації, пісенною творчістю. У процесі збагачення українського словника іноземцями потрібно зважати на специфіку їхньої рідної мови.

Варто зауважити, що проблема вивчення української мови іноземними студентами тісно пов'язана з регіональними особливостями функціонування державної мови в Україні. У більшості містах східної і південно-східної України, переважає російськомовне середовище, що є перешкодою для іноземців в опануванні українською мовою. Важливо розпочинати з осередків навчання студентів. Потрібно, щоб спілкування українською з іноземними студентами відбувалося на всіх рівнях і в усіх структурах.

Література

1. Винник В. Використання пісенної творчості у процесі викладання української мови як іноземної / Вікторія Винник // Українська мова у світі: 36-к матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, 9-10 листопада 2016. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. – С. 64-68.

2.Сокіл Б. Методи вивчення української мови як іноземної та їх характеристика / Богдан Сокіл // Теорія і практика викладання української мови як іноземної, 2007. Випуск 2. – С. 14–18.

3.Станкевич Н. Інтерпретація поняття «тема» у методиці викладання української мови як іноземної / Ніна Станкевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної, 2015. Випуск 11. – С. 131–141.

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Дерев'яненко Н. В.

Харківський національний медичний університет

Використання сучасних інформаційних-комунікаційних технологій (ІКТ) є одним із способів підвищити рівень ефективності занять з латинської мови та медичної термінології. Зокрема, залучення мультимедійних технологій до навчального процесу створює сприятливу для студента атмосферу, в якій він відчуває себе більш вільно і комфортно. Особливо актуальним завданням при викладанні дисципліни є подолання того бар'єру, який виникає при вивченні основ граматики «мертвої» мови.

Широкий лінгводидактичний потенціал засобів ІКТ допомагає опанувати різні аспекти мови. При вивченні нової лексики, що є основним завданням студентів на заняттях з латинської мови та медичної термінології, ІКТ дозволяють візуалізувати певні медичні терміни, що допомагає співвіднести форму зі змістом. Також можна наочно провести певні аналогії латинської мови з іншими європейськими мовами. Так, наприклад, побачивши певну кількість